

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Study) มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ เด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติด (ยาบ้า) และถูกศาลตัดสินจำคุก (ฝึกอบรม) ขั้นต่ำ 6 เดือนขึ้นไป ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 209 ราย (ณ วันที่ 31 มีนาคม 2545)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือเป็นแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ (เพื่อประกอบการพิจารณาผลในส่วนของ การวิเคราะห์เชิงปริมาณ) ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วน

1. ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ จำนวน พี่น้อง ลำดับ การเป็นบุตร อาชีพบิดา-มารดา รายได้ของบิดา-มารดา การพักอยู่อาศัย การที่มีหรือไม่มีบุคคล ในครอบครัวเสพยาบ้า

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แบบวัดความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (ยาบ้า) เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย องค์ประกอบของความรู้เกี่ยวกับความหมาย ประเภท อาการของผู้เสพ การออกฤทธิ์ สาเหตุการป้องกัน การบำบัดรักษา ลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นข้อคำถามปลายปิด 4 ตัวเลือก ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 10 ข้อ

2.2 แบบวัดทัศนคติต่อการดูแลสุขภาพ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง มีลักษณะ แบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีทั้งข้อความแสดงทัศนคติทางบวก และทางลบประกอบกัน มีจำนวน 20 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับความเห็น	คำถามทางบวก	คำถามทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

2.3 แบบวัดการรับรู้ความสามารถตนเองเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงยาบ้า เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามการวัดตัวแปรนี้ ผู้ศึกษาสร้างขึ้นโดยกำหนดสถานการณ์ที่เป็นปัญหากับบิดา เพื่อน และการเรียน ให้ผู้ตอบระบุว่าในแต่ละสถานการณ์นั้น เขาจะสามารถหลีกเลี่ยงยาบ้าได้มากน้อยเพียงใด 3 ระดับ และให้คะแนน 1 (หลายครั้ง) คะแนน 2 (บางครั้ง) คะแนน 3 (ไม่เคยเลย) มีข้อความทั้งหมด 15 ข้อ ผู้ให้คะแนนรวมสูงกว่าจะมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

2.4 แบบสอบถามความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นแบบวิชามีลักษณะเป็นการจำแนก มีอันดับให้เลือกตอบได้ 5 อันดับ แต่ละข้อให้คะแนน 1 (ความสัมพันธ์ไม่ดี) ถึง 5 (ความสัมพันธ์ดี) ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าจะมีความสัมพันธ์ในครอบครัวดีกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่า มีจำนวน 9 ข้อ

2.5 แบบสอบถามอิทธิพลของเพื่อน เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแต่ละข้อตรวจให้คะแนน 1 (อิทธิพลต่ำ ถึงอิทธิพลสูง) มีข้อความทั้งหมด 20 ข้อ ดังนี้

ระดับความเห็น	คำถามที่มีอิทธิพลต่ำ	คำถามที่มีอิทธิพลสูง
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงเป็นบางครั้ง	3	3
ไม่จริง	2	4
ไม่จริงที่สุด	1	5

การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นให้ครอบคลุมกับเนื้อหา โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตำรา เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องร่วมกับการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเด็กและเยาวชนที่ถูกฝึกอบรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งศึกษารูปแบบ วิธีการสร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานศึกษา
2. ใช้ข้อมูลที่ได้ข้างต้นมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดเพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามให้ตรงตามวัตถุประสงค์
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องทางภาษา ความชัดเจนของการใช้ภาษา ความตรงตามเนื้อหา และความตรงเชิงโครงสร้าง เพื่อให้ถูกต้องตามกรอบและหลักเกณฑ์ก่อนนำไปทดสอบ

5. นำเครื่องมือไปทดสอบในกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานแรกรับ (สถานที่ควบคุมเด็กและเยาวชนก่อนศาลมีคำพิพากษา) ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับเด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มประชากรที่กำหนดในสถานฝึกและอบรม (สถานที่ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน/หลังจากศาลตัดสินถึงที่สุด) จำนวน 27 ราย ในระหว่างวันที่ 17-18 เมษายน พ.ศ.2545 หลังจากนั้นนำไปวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ โดยการวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ซึ่งผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม มีดังนี้

5.1 ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด (ยาบ้า) มีข้อคำถามทั้งสิ้น 10 ข้อ วิเคราะห์หาความเที่ยงได้เท่ากับ 0.67

5.2 ทศนคติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ มีข้อคำถามทั้งสิ้น 20 ข้อ วิเคราะห์หาความเที่ยงได้เท่ากับ 0.69

การเก็บและรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขออนุญาตทำการศึกษาจากผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่
2. ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งได้รวบรวมรายชื่อไว้แล้ว โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และรายละเอียดข้อคำถามทั้งหมด แล้วจึงแจกแบบสอบถามให้ตอบและเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ซักถามในคำถามที่ไม่เข้าใจ

3. ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนก่อนนำไปวิเคราะห์

4. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล นำมาแจกแจงความถี่ คำนวณหาค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

2. ข้อมูลปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ด้านความรู้ นำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประเมินระดับ โดยอาศัยเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการ มีดังนี้

9 - 10 คะแนน (ร้อยละ 90-10) หมายถึง มีความรู้ดีมาก

7 - 8 คะแนน (ร้อยละ 70-80) หมายถึง มีความรู้ดี

6 คะแนน (ร้อยละ 60) หมายถึง มีความรู้ค่อนข้างดี

5 คะแนน (ร้อยละ 50) หมายถึง มีความรู้พอใช้

0 - 4 คะแนน (ร้อยละ 49) หมายถึง ต้องปรับปรุง

2.2 ด้านทัศนคติต่อการดูแลสุขภาพ นำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและประเมินระดับ เกณฑ์การประเมินค่าระดับทัศนคติต่อการดูแลสุขภาพ ทั้งทางบวกทางลบ แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.5 - 5.0 ระดับทัศนคติดีมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.5 - 4.49 ระดับทัศนคติดี

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.5 - 3.49 ระดับทัศนคติปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.5 - 2.49 ระดับทัศนคติไม่ดี

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.5 - 1.49 ระดับทัศนคติไม่ดีมาก

2.3 ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับยาบ้า นำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินค่าระดับการรับรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับยาบ้า แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.00 ระดับการรับรู้สูง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 ระดับการรับรู้ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 ระดับการรับรู้ต่ำ

2.4 ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว นำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ
 ประเมินระดับ เกณฑ์การประเมินระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว นำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน และประเมินค่าระดับความสัมพันธ์ในครอบครัว แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 4.50 - 5.00 ความสัมพันธ์ในครอบครัวสูงมาก

คะแนน 3.50 - 4.49 ความสัมพันธ์ในครอบครัวสูง

คะแนน 2.50 - 3.49 ความสัมพันธ์ในครอบครัวปานกลาง

คะแนน 1.50 - 2.49 ความสัมพันธ์ในครอบครัวต่ำ

คะแนน 1.00 - 1.49 ความสัมพันธ์ในครอบครัวต่ำมาก

2.5 ด้านอิทธิพลของเพื่อน นำมาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมิน
 ระดับ เกณฑ์การประเมินระดับอิทธิพลของเพื่อน แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 4.50 - 5.00 อิทธิพลของเพื่อนสูงมาก

คะแนน 3.50 - 4.49 อิทธิพลของเพื่อนสูง

คะแนน 2.50 - 3.49 อิทธิพลของเพื่อนปานกลาง

คะแนน 1.50 - 2.49 อิทธิพลของเพื่อนต่ำ

คะแนน 1.00 - 1.49 อิทธิพลของเพื่อนต่ำมาก

3. การศึกษาเชิงพฤติกรรม ประกอบการพิจารณาผลโดยสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่
 ตอบแบบสอบถามและสมควรศึกษาเพิ่มเติมเชิงลึก จำนวน 16 ราย